

VENDIMI MBI PRANUESHËRINË DHE MERITAT

Data e miratimit: 29 qershor 2021

Lënda nr. 2016-32

Biljana Đorđević

kundër

EULEX-it

Paneli për Shqyrtimin e të Drejtave të Njeriut i mbledhur më 29 qershor 2021, ku të pranishëm ishin anëtarët e paraqitur në vijim:

Znj. Anna AUTIO, kryesuese
Z. Petko PETKOV, anëtar

Ndihmuar nga:
Z. Ronald Hooghiemstra, zyrtar ligjor

Pas shqyrtimit të ankesës së lartpërmendur, e cila është dorëzuar në pajtim me Veprimin e Përbashkët të Këshillit 2008/124/CFSP të datës 4 shkurt 2008, Konceptin Llogaridhënës të EULEX-it të datës 29 tetor 2009 për themelimin e Panelit për Shqyrtimin e të Drejtave të Njeriut dhe Rregullores së Punës së Panelit, e ndryshuar për herë të fundit më 11 dhjetor 2019.

Pas shqyrtimit përmes mjeteve elektronike, në përputhje me Rregulloren 13(3) të Rregullores së Punës së Panelit, u vendos si në vijim:

I. PROCEDURA PARA PANELIT

1. Ankesa në lidhje me këtë rast është regjistruar më 22 shtator 2016.
2. Përmes letrës së datës 8 dhjetor 2017, Paneli e informoi Misionin e Bashkimit Evropian për Sundimin e Ligjit, EULEX-i Kosovë ("Misioni") se ky rast është regjistruar në Panel.
3. Më 20 qershor 2017, Paneli kërkoi nga ankuesja informata shtesë në lidhje me ankesën. Asnjë informacion shtesë nuk u mor.
4. Më 8 dhjetor 2017, Paneli dërgoi një deklaratë të fakteve dhe pyetjeve tek shefja e atëhershme e Misionit dhe e ftoi atë për të dhënë përgjigje dhe vërejtje me shkrim ndaj ankesave.

5. Me anë të një letre te datës 19 janar 2019, Misionit iu kërkua të jepte përgjigje për pyetjet deri më 16 shkurt 2019.
6. Me anë të një letre te datës 8 prill 2019, Misionit iu kërkua përsëri të jepte përgjigje në pyetjet sa më shpejt të ishte e mundur.
7. Me anë të një letre të datës 31 janar 2019, ankuesit iu kërkua të paraqesë një kopje të nënshkruar të formularit të aplikimit. Është dorëzuar në 19 shkurt 2019.
8. Më 26 gusht 2020, ShM-ja paraqiti vërejtjet e tij në lidhje me lëndën.
9. Më 4 shtator 2020, letra e ShM-së ishte dorëzuar për informacion ankueses, të cilit iu dha kohë deri më 30 tetor 2020 për të bërë ndonjë parashttrim të mëtejshëm në përgjigje të asaj letre. Ankuesi nuk dha ndonjë përgjigje.
10. Me një letër të datës 18 shtator 2020, Paneli informoi Misionin se, për të shpejtuar procedurat, Paneli kishte për qëllim të merrej me çështjet e pranueshmërisë dhe meritës në të njëjtën kohë në një vendim të vetëm. Për këtë qëllim, Paneli ftoi Misionin të paraqesë parashtresat e tij për meritë në ato raste kur ai kishte dhënë tashmë komentet e tij mbi pranueshmërinë.
11. Më 11 dhjetor 2020, Misioni paraqiti komente shtesë në lidhje me meritat e ankesës.
12. Më 17 dhjetor 2020, komentet e Misionit për meritat iu përcollën ankuesit, i cili ishte ftuar të paraqesë komentet e tij mbi meritat e lëndës, nëse ka pasur ndonjë, para datës 31 janar 2021.
13. Për shkak të një ndërlikimi të paparashikuar me dërgimin e komunikimeve postare, Paneli vendosi të zgjasë afatin për ankuesin që të paraqesë komente mbi meritat e lëndës. Përmes një letre të datës 11 shkurt 2021, ankuesi u informua se afati ishte zgjatuar deri më 19 mars 2021.
14. Asnjë parashtresë tjetër nuk u mor nga ankuesi.

II. PËRBËRJA E PANELIT

15. Pas dorëheqjes së një prej anëtarëve të tij të përhershëm dhe dorëheqjes së anëtarit të tij, i cili ishte anëtar i stafit të Shtyllës së Monitorimit të Misionit, Paneli do të shqyrtojë këtë lëndë me vetëm dy anëtarë, në përputhje me rregullat 11 dhe 14 të rregullores së punës së Panelit.

III. FAKTET

16. Faktet e lëndës, siç duket nga ankesa, mund të përmbliidhen si më poshtë. Më 21 qershor 1999, Petar Popović, babai i ankueses, Biljana Đorđević, u zhduk nga shtëpia e tij në Vushtrri.
17. Bashkëshortja e Petar Popović deklaroi se ajo u largua nga Vushtrria me djalin e saj më ose rreth datës 15 qershor 1999 dhe ata shkuan për të qëndruar me vajzën e saj në Zubin Potok. Popović qëndroi në shtëpinë e tij në Vushtrri me një mik shqiptar dhe një djalë 13 vjeçar, të dy shkuan në shtëpi me të. Bashkëshortja e tij foli me z. Popović në telefon për herë të fundit më 21 qershor 1999 në orën 20.30. Ai i tha asaj në atë bisedë se kishte ndërmend të bashkohej me ta së shpejti në Zubin Potok.

18. Bashkëshortja e tij kontaktoi mikun shqiptar të Petar Popović-it në fund të korrikut 1999 me ndihmën e Forcës së Kosovës (KFOR). Miku i tij tha se rreth datës 20 qershor 1999, z. Popović u sulmua dhe u rrah nga rreth njëzet të rinj shqiptarë pranë stacionit të autobusëve në Mitrovicë. Ai gjithashtu i tha asaj se në pasditen e 22 qershorit, ai kishte dalë nga shtëpia për të blerë bukë. Miku i tij tha se katër pjesëtarë të armatosur të Ushtrisë Çlirimtare të Kosovës (UÇK) kishin hyrë në shtëpi të veshur me uniforma të zeza përderisa ai ishte jashtë. Kur ai u kthye në shtëpi, ai pa që pjesëtarët e UÇK-së e kishin sulmuar z. Popović. Ai ishte shtrirë në shtratin e tij dhe fytyra e tij ishte e prerë dhe e fryrë nga sulmi.
19. Sipas mikut të tij, z. Popović kishte ndërmend të shkonte në Policinë e Misionit të Kombeve të Bashkuara në Kosovë (UNMIK) dhe/ose në KFOR për të raportuar incidentin. Kur shoku i tij shkoi ta vizitonte atë të nesërmen, nuk kishte asnjë gjurmë të z. Popović, dhe pas kësaj nuk kishte më asnjë gjurmë të tij.
20. Miku shqiptar i z. Popović u godit nga një automjet i panjohur në një rrugë në Mitrovicë në gusht 1999 dhe vdiq nga lëndimet e pësuar në këtë incident të trafikut.
21. Zhdukja e z. Popović u raportua në Policinë e UNMIK-ut, KFOR dhe Komitetin Ndërkombëtar të Kryqit të Kuq.

IV. ANKESA DHE QËNDRIMI

22. Ankuesja pretendon se në ushtrimin e mandatit të tij ekzekutiv, Misioni duhej të kishte hetuar zhdukjen e babait të saj dhe për këtë shkak nuk arriti ta bënte këtë duke shkelur të drejtat themelore të saj dhe të babait të saj.
23. Paneli konsideron që ankesa ka të bëjë me të paktën dy të drejta themelore të veçanta të pasqyruara në dispozitat e mëposhtme: nenin 2 të Konventës Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore ("Konventa"), e cila garanton të drejtën themelore të një personi në jetë dhe nën drejtimin e tij procedural, parasheh obligimin për të hetuar raste të vdekjeve të dyshimta; dhe nenin 3 të Konventës që garanton të drejtën e një personi për të mos iu nënshtruar torturave ose trajtimeve çnjerëzore ose poshtëruese ose ndëshkimeve.
24. Për më tepër, ankesa mund të jetë e rëndësishme për të drejtat e paraqitura në nenet 8 dhe 13 të së njëjtës Konventë, të cilat garantojnë, respektivisht, të drejtën për një jetë familjare dhe të drejtën për një zgjidhje efektive për cilindo që të drejtat dhe liritë e paraqitura në Konventë i janë shkelur. Të njëjtat të drejta mbrohen nga një numër traktatesh të tjera ndërkombëtare, duke përfshirë edhe Paktin Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike. Këto të drejta janë pjesë e një grupi thelbësor të të drejtave themelore të njeriut që u garantojnë të gjithëve si çështje e së drejtës zakonore ndërkombëtare.
25. Duke marrë parasysh marrëdhëniet e ngushta familjare midis viktimës kryesore - Petar Popović - dhe ankuesit - Biljana Đorđević (vajza e Petar Popović-it - Paneli është i bindur që ankuesi mund të konsiderohet si viktimë dytësore e shkeljeve të pretenduara dhe se, si i tillë, viktimë e mundshme në përputhje me rregullën 25(1) të rregullores së punës së Panelit.

V. PARAQITJET E PALËVE PËR LIDHJEN E PRANUESHMRISË

Ankuesi

26. Siç u përmbledh më lart, ankuesi pretendon se, gjatë ushtrimit të mandatit të tij ekzekutiv, EULEX-i Kosovë duhej të kishte hetuar zhdukjen dhe vrasjen e djalit të saj dhe me faj nuk kishte arritur ta bënte këtë duke shkelur të drejtat themelore të saj dhe të djalit të saj.

Shefi i Misionit

27. Në parashtrirat e tij, ShM-ja tregon se në kuadër të dorëzimit të lëndëve dhe dosjes së lëndëve nga UNMIK-u tek EULEX-i në periudhën dhjetor 2008 deri në mars 2009, stafi i misionit të EULEX-it që punon në Departamentin e Mjekësisë Ligjore ka marrë disa dokumente në lidhje me zhdukjen e Petar Popović, disa prej tyre në një gjendje shumë të dobët. Në momentin e transferimit nga UNMIK-u tek EULEX-i, lënda e z. Popović ishte përfshirë në Njësinë e Personave të Zhdukur të UNMIK-ut – bazën e të dhënave të NJPZH-së për persona të zhdukur.
28. Në veçanti, EULEX-i pranoi dokumente që tregojnë se ishte raportuar zhdukja dhe gjithashtu disa deklarata të dëshmitarëve të marra në periudhën 2000 - 2001 të nënës së ankuesit, të vetë ankueses, vëllait të saj dhe disa dëshmitarëve të tjerë.
29. ShM-ja vëren se, sipas të dhënave në dispozicion të Misionit, as ankuesi dhe as ndonjë anëtar tjetër i familjes nuk sollli kurrë zhdukjen e babait të ankuesit në vëmendjen e Misionit.
30. Lidhur me regjistrimin dhe kategorizimin e rasteve të dorëzuara nga UNMIK-u tek EULEX-i, Misioni tregon se përveç dosjeve të lëndëve që EULEX-i i mori nga UNMIK-u në 2008-2009, kishte edhe disa baza të dhënash në Microsoft Access që ishin transferuar. Këto përfshinin një për dosjet e policisë “për krime lufte” dhe një tjetër për rastet e “personave të zhdukur” (Njësia e Personave të Zhdukur - Baza e të dhënave të NJPZH-së). Rasti i Petar Popović-it u përmend në bazën e të dhënave të fundit, por nuk kishte ndonjë vërejtje specifike që tregonte statusin e këtij rasti si “i hapur”, “aktiv” ose “joaktiv”.
31. Lidhur me shkallën në të cilën Misioni ndërmori hapa për të identifikuar dhe hetuar rastet e zhdukjeve me forcë dhe/ose vrasjeve, Misioni thekson, *ndër të tjera*, se:
- “Veprimi i Përbashkët i Këshillit 2008/124/CFSP në lidhje me Misionin e Bashkimit Evropian për Sundimin e Ligjit në Kosovë, në fuqi në kohën e mandatit ekzekutiv të EULEX-it në sistemin e drejtësisë penale, nuk përmbante ndonjë referencë të qartë rreth ‘zhdukjeve të forcës’. Kodi i Përkohshëm Penal i Kosovës (REG. UNMIK. 2003/25) dhe Kodi Penal i Kosovës (Nr. 04/L-082) që e zëvendësuan atë, si dhe Kodi Penal aktual i Kosovës (Nr. 06/L-074), i referohet zhdukjeve me forcë si një nga veprat penale, të cilat, në rrethana të caktuara, mund të përbëjnë krime kundër njerëzimit, jo krime lufte. Zhdukjet me forcë gjithashtu nuk ishin parashikuar në bazë të ligjit penal të zbatueshëm në Kosovë gjatë dhe menjëherë pas konfliktit, duke përfshirë Kodin Penal të Republikës Socialiste Federale të Jugosllavisë të vitit 1976. EULEX-i, megjithëse në mënyrë jo të drejtpërdrejtë, kishte hetuar dhe ndjekur penalisht rastet e zhdukjeve me forcë në kornizën e rasteve të krimeve të luftës”.
32. Lidhur me përfshirjen e organeve të EULEX-it në rastin aktual, Misioni thekson se EULEX-i nuk kishte asnjë përfshirje të mëtejshme në këtë rast.

33. Lidhur me ankesat specifike kundër EULEX-it, ShM-ja deklaroi se ai merr parasysh faktin se Paneli e ftoi EULEX-in të paraqesë vërejtje mbi pranueshmërinë dhe meritat e ankesës vetëm në lidhje me nenet 2 dhe 3 të Konventës, dhe për këtë arsye Kontributi i Misionit do të jetë i kufizuar vetëm në këto dy nene.
34. Në parashtrirat e tij në lidhje me këto dispozita, Misioni vëren praktikën gjyqësore të Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut dhe të Panelit për Shqyrtimin e të Drejtave të Njeriut në raste të ngjashme dhe nuk e kontestoi pranueshmërinë e kësaj anekese sipas neneve 2 dhe 3 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.
35. Misioni më tej vëren se ankuesi nuk i referohet ndonjë shkeljeje të veçantë apo shkeljes së të drejtave themelore nga EULEX-i Kosovë. Misioni thekson se është Paneli ai që vlerëson se ankesa ngritë çështje sipas neneve 2 dhe 3 të Konventës, e jo ankuesi. Misioni vëren se ankuesi nuk paraqet ndonjë argument për shqyrtim nga Paneli.

VI. VLERSIMI I PANELIT LIDHUR ME PRANUESHMËRINË E LËNDËS

Mandati i Panelit (Rregulli 25, paragrafi 1, i rregullores së punës) dhe kufizimet e qenësishme të vendosura për Misionin në lidhje me mbrojtjen e të drejtave të njeriut.

36. Siç u përmend më lart, ShM-ja nuk e kontestoi pranueshmërinë e kësaj lënde.
37. Pasi të ketë shqyrtuar kërkesat përkatëse të pranueshmërisë, Paneli është i bindur që lënda është vërtetë e pranueshme.

VII. PARAQITJET E PALËVE NË LIDHJE ME MERITAT E LËNDËS

Ankuesi

38. Siç u përmend më lart, ankuesi pretendon që, gjatë ushtrimit të mandatit të tij ekzekutiv, EULEX-i Kosovë do të duhej të kishte hetuar zhdukjen e babait të tij dhe për fat të keq dështoi ta bëjë këtë duke shkelur të drejtat themelore të tij dhe të babait të tij. Paneli ka vendosur më sipër që ankesa këtu duhet të merret në konsideratë në dritën e neneve 2 (pjesë procedurale), 3, 8 dhe 13 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut.

Shefi i Misionit

39. Me një letër të 11 dhjetorit 2020, shefi i Misionit iu përgjigj ftesës për të dhënë vërejtje shtesë mbi meritat e lëndës, përtej asaj që u tha në vërejtjet e tij mbi pranueshmërinë.
40. Misioni iu referua parashtrimeve të tij të mëparshme mbi pranueshmërinë. Në ato parashtrime, Misioni bën disa komente të përgjithshme në lidhje me disa nga sfidat praktike që lidhen me hetimin e këtij lloji të lëndëve dhe pranon që menaxhimi i dosjeve që mori nga UNMIK-u kishte qenë veçanërisht sfidues.
41. Misioni sqaron se nën mandatin e tij aktual, EULEX-i nuk është i autorizuar të zbulojë informacione mbi hetimet në vazhdim që ka marrë gjatë aktiviteteve të tij të monitorimit. Misioni parashtron se:

“Prandaj, kur fton ankuesit të kontaktojnë institucionet kompetente, Misioni thjesht po i referon ata tek autoritetet që janë sipas ligjit, kompetent dhe të autorizuar për t’u lëshuar informacion atyre në lidhje me ndonjë hap hetimor që mund të kenë ndërmarrë

që nga fundi i mandatit ekzekutiv të EULEX-it në sistemin e drejtësisë penale në qershor të vitit 2018”.

42. Në lidhje me obligimet e tij ndaj të drejtave të njeriut, Misioni rikujton se:

"Obligimi procedural sipas nenit 2 të [Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut], është obligim *"i mjetëve dhe" jo i rezultatit*". Thelbësore në vlerësimin e zbatimit të tij është se "autoritetet kanë bërë gjithçka që në mënyrë të arsyeshme mund të pritej prej tyre në rrethanat e rastit". (Shih, për shembull, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ) *Trivkanović kundër Kroacisë*, nr. 12986/13, Aktgjykimi i 6 korrikut 2017, par. 78; *Borojević dhe të tjerët k. Kroacisë*, nr. 70273/11, Aktgjykimi i 4 prillit 2017, par. 57; *Nježić dhe Štimac k. Kroacisë*, nr. 29823/13, Aktgjykimi i 9 prillit 2015, par. 69)".

43. Misioni gjithashtu parashtron se:

"Natyra dhe shkalla e shqyrtimit duhet të vlerësohet në bazë të të gjitha fakteve relevante dhe në lidhje me realitetet praktike të punës hetimore". (Shih, për shembull, GjEDNJ *Cindrić dhe Bešlić kundër Kroacisë*, nr. 72152/13, Aktgjykimi i datës 6 shtator 2016, par. 69; *Zdjelar dhe të tjerët k. Kroacisë*, nr. 80960/12, Aktgjykimi i datës 6 korrik 2017, par. 83; *Velcea dhe Mazare kundër Rumanisë*, nr. 64301/01, Aktgjykimi i datës 1 dhjetor 2009, par. 105; dhe *Armani da Silva kundër Mbretërisë së Bashkuar*, nr. 5878/08 5878/08, Aktgjykimi i datës 30 mars 2016, par. 234)".

44. Misioni gjithashtu parashtron se:

"Siç pranohet në praktikën gjyqësore të konsoliduar të Panelit, si dhe në praktikën gjyqësore përkatëse të Panelit Këshillëdhënës të të Drejtave të Njeriut të UNMIK-ut, pritjet mbi aftësinë e një misioni të një shteti të së drejtës siç është EULEX-i për të hetuar dhe ndjekur rastet si ky këtu, duhet të jenë 'realiste' dhe 'proporcionale'. Një vlerësim i asaj që është 'realiste' dhe 'proporcionale' në lidhje me një rast të vetëm, duhet të marrë parasysh *'të gjitha faktet përkatëse'* dhe *'realitetet e punës hetimore'* siç përshkruhet [në parashtrësit e Misionit]".

45. Në veçanti, Misioni parashtron se:

"Sipas Librit të Kujtimit të Kosovës' të Fondit për të Drejtën Humanitare në Kosovë, më shumë se 13,000 individë, nga të cilët mbi 10,000 civilë, u vranë ose u zhdukën në periudhën 1998-2000. Shkalla e krimeve të kryera nënkupton që pritjet mbi aftësinë e një misioni të një sundimi të ligjit siç është EULEX-i për të hetuar dhe ndjekur penalisht këto raste duhet të jenë realiste dhe proporcionale. "

46. Prandaj, Misioni pretendon se:

"Pamundësia për të hetuar një zhdukje të detyruar nuk mund të konsiderohet shkelje e të drejtave të njeriut, kur dështimi për të hetuar materializohet në një kontekst të krimeve në shkallë të gjerë që përfshijnë mijëra viktima dhe kur është e qartë se asnjë autoritet hetimor nuk mund të pritët të zgjidhë të gjitha lëndët që ishin sjellë para tij. Kjo konsideratë vlen edhe *më fort* për një situatë ku autoriteti përgjegjës nuk është shtet, por Mision ndërkombëtar me burime të kufizuara në dispozicion dhe një mandat të kufizuar në kohë (që nga fillimi i tij në 2008, mandati i EULEX-it është zgjatuar çdo dy vjet)".

47. Misioni gjithashtu theksoi që menaxhimi i dosjeve të trashëguara nga UNMIK-u ishte një sfidë dhe se Misioni nuk ishte në gjendje të korrigojë shumë mospërputhje dhe përsëritje. Sidoqoftë, Misioni,

“E pranon që njësitë e tij të policisë dhe prokurorisë mund të kishin bërë më shumë për të mbajtur viktimat dhe publikun e gjerë të informuar për strategjitë dhe kufizimet e tij me qëllim që të menaxhonte pritjet në mënyrë më adekuate dhe të ishte më transparente. Sidoqoftë, ai pohon se do të kishte qenë thjesht joproporcionale të pritej që Misioni të mund të hetojë të gjitha vrasjet, vdekjet e dyshimta dhe zhdukjet në të njëjtën kohë, si dhe të mbajë të gjithë të afërmit e viktimave të informuar për statusin e çdo hetimi”.

48. Misioni thekson më tej se:

"Nuk e konteston që ankuesja ka të drejtë të dijë se çfarë i ka ndodhur babait të saj dhe pendohet thellë që nuk ka qenë në gjendje të kryejë një hetim Megjithatë, ajo pohon se Misioni mund të konsiderohet se ka shkelur të drejtat e znj. Djordevic sipas Konventës. Siç u tha [...] kjo ishte vetëm një nga mijëra raste që Misioni kishte një mandat për të hetuar. "

49. Misioni pohon se rrethanat në të cilat EULEX-i u thirr për të zbatuar mandatin e tij e ka pasur të nevojshme dhënien e përparësisë së disa lëndëve ndaj të tjerave.
50. Sidoqoftë, Misioni këmbëngul që në rastin në fjalë dhe duke marrë parasysh pengesat themelore me të cilat u prezantua, nuk beson se të drejtat e ankuesit ishin shkelur.

Parashtrimet në përgjigje

51. Më 17 dhjetor 2020, parashtrësas e Misionit për meritat e lëndës iu përcollën ankuesit, i cili ishte ftuar të paraqesë komentet e tij mbi meritat e lëndës, nëse ka, para 31 janarit 2021.
52. Për shkak të një ndërlikimi të paparashikuar me dërgimin e komunikimeve postare, më 11 shkurt 2021, Paneli vendosi të zgjasë afatin për ankuesin që të paraqesë komente mbi meritat e lëndës deri më 19 mars 2021.
53. Asnjë parashtrësë tjetër nuk u mor.

VIII. VLERSIMI I PANELIT NË LIDHJE ME MERITAT E LËNDËS

Konsiderata të përgjithshme

54. Misionit iu kërkua të përmbushë përgjegjësitë e tij ekzekutive në një mënyrë që përputhet me standardet përkatëse të të drejtave të njeriut. Kjo nënkuptonte, ndër të tjera, se do të hetonte rastet brenda kompetencës së vet juridikionale që përfshinin shkeljen e të drejtave të garantuara sipas neneve 2 dhe 3 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut. Lidhur me standardet përkatëse ligjore të zbatueshme, shih: PShDNj, Shënim i Praktikës Gjyqësore mbi Detyrimin për Hetimin e Pretendimeve të Shkeljeve të të Drejtave, fq. 3-5 (dhe praktikën e cituar gjyqësore); dhe *Sadiku-Syla kundër EULEX-it*, 2014-34, Vendimi dhe Gjetjet, 19 tetor 2016, par. 36; *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. kundër EULEX-it*, 2014-11 deri 2014-17, Vendimi mbi Pranueshmërinë, 30 shtator 2015, par. 88; *Sadiku-Syla kundër EULEX-it*, 2014-34, Vendimi mbi Pranueshmërinë, 29 shtator 2015, par. 58. Shih gjithashtu GjEDNj: *Nachova*

dhe të tjerët kundër Bullgarisë, Aplikacioni nr. 43577/98 dhe 43579/98, Aktgjykimi i datës 6 korrik 2005, par. 110; *Hugh Jordan kundër Mbretërisë së Bashkuar*, Aplikacioni nr. 24746/94, Aktgjykimi i datës 4 maj 2001, par. 105; *McCann dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar*, Aktgjykimi i datës 27 shtator 1995, Seria A nr. 324, par. 161; *Assenov dhe të tjerët k. Bullgarisë*, Aktgjykimi i datës 28 tetorit 1998, Raportet e Vendimeve dhe Vendimet 1998-VIII, paragrafi. 102.

55. Ai gjithashtu kërkoi që Misioni t'i ofrojë vlerësime të afërmve të të zhdukurve në mënyrë adekuate për përpjekjet e tij për të hetuar këtë lëndë. HPSHDNJ, Shënim i lëndëve gjyqësore mbi detyrën për të hetuar pretendimet e shkeljeve të të drejtave, fq. 28-30 (dhe praktikën gjyqësore të cituar); dhe *L.O. kundër EULEX-it*, 2014-32, Vendimi dhe Gjetjet, 11 nëntor 2015, paragrafët 61-63; *U.F. kundër EULEX-it*, 2016-12, Vendimi dhe Gjetjet, 12 shkurt 2020, paragrafi 97; *Milijana Avramović kundër EULEX-it*, Vendimi dhe Gjetjet, Lënda nr. 2016-17, 4 qershor 2019, par. 55; *S.H. kundër EULEX-it*, Vendimi dhe Gjetjet, lënda nr. 2016-28, 11 shtator 2019, par. 66; *Desanka dhe Zoran Stanisic kundër EULEX-it*, 2012-22, 11 nëntor 2015, par. 66; shih gjithashtu *Ahmet Özkan dhe të tjerët kundër Turqisë*, Aplikacioni nr. 21689/93, Aktgjykimi i GjEDNJ-së i datës 6 prill 2004, paragrafët. 311-314; *Isayeva k. Rusisë*, Aplikacioni nr. 57950/00, Aktgjykimi i GjEDNJ-së i datës 24 shkurtit 2005 paragrafët. 211-214; *Al-Skeini dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar*, Aplikacioni nr. 55721/07, Aktgjykimi i GjEDNJ-së i datës 7 korrik 2011, par. 167).
56. Lënda këtu, si dhe rastet e tjera të zhdukjes me force/personave të zhdukur, hyrë brenda fushës së atyre kompetencave dhe përgjegjësi.
57. Misioni ngritë një numër argumentesh në përpjekje për të shpjeguar dështimin e tij për të hetuar lëndën këtu (dhe raste të tjera të ngjashme) dhe për të mbajtur të informuar siç duhet të afërmit e të zhdukurve në këtë rast.
58. Paneli thekson që shumë dhe shumica e atyre argumenteve tashmë janë ngritur dhe refuzuar në raste të mëparshme të të njëjtit lloj. Prandaj, Paneli do të kufizojë konsideratat e tij për ato në atë që është rreptësisht e nevojshme për zgjidhjen e lëndës në fjalë.

Sfidat që lidhen me hetimin e personave të zhdukur/rastet e zhdukjeve me forcë

59. Shefi i Misionit sugjeron që sjellja e Misionit në lidhje me rastet individuale duhet të konsiderohet në bazë të sfidës së përgjithshme, e cila paraqet hetimin e të gjitha rasteve të personave të zhdukur të përfaqësuar për Misionin. Paneli ndan këtë pikëpamje vetëm deri në një pikë.
60. Është e saktë, siç Paneli e ka pranuar në mënyrë të përsëritur, se detyra me të cilën përballej Misioni ishte shqetësuese. Në fillim të mandatit të tij, kishte qindra raste që përfshinin shkelje serioze të të drejtave të njeriut për Misionin për të hetuar. Gjithashtu është e saktë që burimet e tij - në ekspertizë, financa dhe personel - ishin të kufizuara. Për më tepër, këto hetime të vështira do të kryheshin vetëm me mbështetje të kufizuar nga autoritetet vendore dhe në një situatë pas konfliktit që do ta bënte një situatë të vështirë edhe më sfiduese. Për më tepër, Misioni trashëgoi të dhëna nga UNMIK-u që ishin mbajtur dhe organizuar dobët. Kjo kërkoi që Misioni të kryejë rishikimin e tij, të përsëritur, të atyre shënimeve. Lidhur me këto vështirësi, shih gjithashtu: *U.F. kundër EULEX-it*, 2016-12, Vendimi dhe Gjetjet, 12 shkurt 2020, paragrafi 60; *L.O. kundër EULEX-it*, 2014-32, 11 nëntor 2015, par. 43-45; *A, B, C, D kundër EULEX-it*, 2012- 09 deri 2012-12, 20 qershor 2013, paragrafi 50; *K deri në T kundër EULEX-it*, 2013-05 deri 2013-14, 21 prill 2015, par. 53; *Sadiku-Syla kundër EULEX-it*, 2014-34, Vendimi mbi Pranueshmërinë, 29 shtator 2015, paragrafët. 35-37; *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. kundër EULEX-it*, 2014-11 deri 2014-17, Vendimi mbi

Pranueshmërinë, 30 shtator 2015, paragrafët. 72-74; shih gjithashtu Vendimin e Panelit Këshillëdhënës për të Drejtat e Njeriut të UNMIK (PKDNj) në lëndët nr. 248/09, 250/09 dhe 251/09, 25 prill 2013, par. 35 dhe paragrafët 70-71.

61. Argumentimi i paraqitur në parashtrimin nga ana e shefit të Misionit duke treguar kufizimet e tij nuk ka të bëjë me këtë rast specifik. Në vend të kësaj, ai reflekton mangësi sistematike të Misionit, duke përfshirë këto: mungesë të përgjithshme të planifikimit adekuat për hetimet dhe ndjekjet penale; mungesë të politikës së prioritizimit të rasteve; mungesë të përqendrimit në rastet që përfshijnë shkelje serioze të të drejtave të njeriut; mungesë të hetimeve të shpejta dhe efektive; dështim të përgjithshëm për të informuar të afërmit e personave të zhdukur; asnjë politikë të qartë për rastet e zhdukjeve me forcë dhe asnjë prioritizim të tyre; numër të ulët të rasteve të personave të zhdukur të "zgjidhur"; mbështetje të paarsyeshme në regjistrat dhe përcaktimin nga ana e UNMIK-ut (shih, p.sh. *Q.J. kundër EULEX-it*, 2016-23, Vendimi dhe Gjetjet, 11 dhjetor 2020, paragrafët 45-47; *Vesko Kandić kundër EULEX-it*, 2016-24, Vendimi i Pranueshmërisë dhe Vendimi dhe Gjetjet, 11 dhjetor 2020, paragrafët 80-84); Praktikant e diskutueshme nga personeli i prokurorisë (Shih p.sh. *W. kundër EULEX-it*, 2011-07, Vendimi dhe Gjetjet, 10 prill 2013, paragrafët 34-35; *F. dhe të tjerët kundër EULEX-it*, 2011-27, Vendimi dhe Gjetjet, 5 dhjetor 2017, paragrafët 60-63); veprimet e kryera pa bazë të qartë ligjore (Shih p.sh. *W. kundër EULEX-it*, 2011-07, Vendimi dhe Gjetjet, 10 prill 2013, paragrafët 41-43; *G.T. kundër EULEX-it*, 2019-01, Vendimi dhe Gjetjet, 11 dhjetor 2020, paragrafi 70); dështimi për të kërkuar shënime përkatëse nga burimet e mundshme të informacionit (p.sh., ICRC; autoritetet serbe; OSBE). Këta faktorë, dhe të tjerët, janë të gjithë të dukshëm nga rastet që kanë dalë para Panelit.
62. Paneli dëshiron të theksojë kalimthi se Misioni e kuptoi tashmë gjatë procesit të transferimit se kushtet e dosjeve të transferuara ishin larg nga të qenurit të përshtatshme. Prandaj, Misioni duhej të ishte paralajmëruar se duhet pasur nevojë të afrohet dhe të mbështetet te ato shënime me kujdes. Njohuritë e Misionit për sfidat e lidhura me dosjet duhet ta kishin paralajmëruar atë për nevojën për të siguruar që aftësia e tij për të përmbushur obligimet e veta nuk ishte ndikuar negativisht nga ato të dhëna. Si mision ndërkombëtar i sapo themeluar, EULEX-i Kosovë pritej të vepronte me kujdesin e duhur dhe në përputhje me obligimet e tij ndaj të drejtave të njeriut. Për të kuptuar shkallën e detyrave të tij në mjedisin pas konfliktit ishte e nevojshme të njihej me përmbajtjen aktuale të të gjitha dosjeve të lëndëve në mënyrë që të drejtat e atyre që ishin të përfshirë të ruheshin. Kjo duket se nuk ka ndodhur në çdo rast në dëm të viktimave të shkeljeve të të drejtave të njeriut siç është ankuesi.
63. Bazuar në sa më sipër, Paneli do të ftojë shefin e Misionit të kryejë një rishikim të plotë të dhënave hetimore dhe prokuroriale të Misionit gjatë kohëzgjatjes së tij për të pasur një kuptim të qartë, të plotë dhe të informuar të shkaqeve dhe rrethanave të paafësisë së tij për të përmbushur këtë pjesë të mandatit të vet në mënyrë efektive dhe në një mënyrë në përputhje me obligimet e veta ndaj të drejtave të njeriut. Kjo duhet të ndihmojë shefin e Misionit të adresojë trashëgiminë e jashtëzakonshme të të drejtave të njeriut të këtyre dështimeve me qëllim që të sigurojë që Misioni të jetë në gjendje të rregullojë ato shkelje të të drejtave të njeriut që ka kryer gjatë ekzistencës së tij.

Etiketimi ligjor dhe të drejtat e njeriut

64. Në parashtrimet e tij (shih, sipër, paragrafët 33 dhe 35), shefi i Misionit sugjeroi që NjHKL t'i jepte përparësi shqyrtimit të të ashtuquajturve 'dosje të krimeve të luftës' ndaj 'dosjeve të personave të zhdukur'. Paneli thekson që dallimi i propozuar nuk mund të konsiderohet i rëndësishëm këtu. Së pari, dallimi është ligjërish artificial: raste të zhdukjes me forcë ose personave të zhdukur mund të përbëjnë një krim lufte dhe janë ndjekur penalisht në

kategori të ndryshme të krimeve të luftës që prej të paktën Luftës së Dytë Botërore. Shih p.sh., Vesko Kandić kundër EULEX-it, 2016-24, Vendimi I Pranueshmërisë dhe Vendimi dhe Gjetjet, 11 dhjetor 2020, paragrafët. 86-92. Paneli vëren në atë aspekt se ishte njësia e krimeve të luftës 'e Misionit që merrej me raste të tilla, duke e bërë të qartë se, edhe nga pikëpamja institucionale, nuk kishte asnjë konflikt midis personave të zhdukur dhe rasteve të krimeve të luftës.

65. Së dyti, nga këndvështrimi i ligjit për të drejtat e njeriut, dallimi është i pakuptimtë. Detyrimi për të hetuar që lind në një rast të tillë nga nenet 2 (pjesë procedurale) dhe 3 i Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut është indiferent ndaj karakterizimit ligjor të dhënë për aktin sipas ligjeve vendore (ose ligjit ndërkombëtar). Me fjalë të tjera, nga këndvështrimi i detyrimeve të tij për të drejtat e njeriut, Misioni nuk ishte më pak i detyruar të hetojë një rast të tillë nëse e konsideronte atë si një rast krimesh luftime 'apo si rast të personit të zhdukur'. Shih, p.sh., Konventën Ndër-Amerikane për Zhdukjen e Detyruar të Personave (1994); Asambleja e Përgjithshme e KB-së, Deklarata për Mbrojtjen e Të gjithë Personave nga Zhdukja me Forcë, UN Doc A/RES/47/133, 18 dhjetor 1992 (këtu e tutje Deklarata e 1992 për Zhdukjen me Forcë), art. 1(1); Këshilli Ekonomik dhe Social i KB, Raporti i Grupit të Punës për Zhdukjet e Detyruara ose të Vullnetshme, Dokumenti i KB i E/CN.4/1996/38, 1 janar 1996; Komiteti i KB i të Drejtave të Njeriut, Komenti I Përgjithshëm CCPR Nr. 6: neni 6 (E drejta për jetë), 30 prill 1982 (këtu e tutje Komenti i Përgjithshëm Nr. 6), s. 4; Asambleja e Përgjithshme e KB, Personat e Zhdukur, UN Doc A/RES/33/173, 20 dhjetor 1978 (në tekstin e mëtejshëm UN Doc A/RES/33/173); Asambleja e Përgjithshme e KB, *Pyetja e Zhdukjeve të Detyruara ose të Vullnetshme*, UN Doc A/49/610/Add.2, 23 dhjetor 1994.
66. Për më tepër, Paneli vëren se përparësia e pretenduar dhënë rasteve "personave të zhdukur" nuk duket se mbështetet nga prova konkrete. Në vend të kësaj, është e qartë nga rastet që kanë dalë para Panelit se rastet që kanë të bëjnë me persona të zhdukur dështuan të hetohen siç duhet, qofshin të etiketuara "krime luftime", "persona të zhdukur", "aktivë" ose "të mbyllur". Në këtë kuptim, dështimi duket të jetë rezultat i dështimit për t'i dhënë përparësi këtij lloji të çështjeve sesa të jetë shkaktuar nga etiketime ligjore joadekuate, dhe përfundimisht të parëndësishme.
67. Paneli thekson që gjetjet e ngjashme me sa më sipër janë bërë në një numër çështjesh të kaluara para Panelit. Sidoqoftë, Misioni ka vazhduar të sugjerojë që karakterizimi ligjor i çështjes do të vërtetonte dështimin e tij për të përmbushur detyrimet e tij për të drejtat e njeriut. Nuk e bën këtë dhe Paneli fton Misionin të mos përsërisë këto parashtrime në të ardhmen.

Mungesa e provave të një hetimi para-ekzistues

68. Misioni vëren se kishte disa baza të dhënash në Microsoft Access që ishin dorëzuar nga UNMIK tek Misioni. Këto përfshinin një për dosjet e policisë "për krime luftime" dhe një tjetër për rastet e "personave të zhdukur". Rasti i Petar Popoviç u përmend në bazën e të dhënave për rastet e "personave të zhdukur", por jo në bazën e të dhënave për dosjet e policisë "krime luftime".
69. Misioni nuk jep asnjë shpjegim të mëtejshëm se pse nuk u krye asnjë hetim mbi zhdukjen e Petar Popoviç përveç të vërejtjes se nuk u mor asnjë informacion në lidhje me vendndodhjen e mundshme të eshtrave të tij.
70. Këto paraqitje nuk arrijnë të binden për arsyt e mëposhtme. Misioni nuk mund të përdorë dështimin e tij për të hetuar për të justifikuar mungesën e informacionit. Informacioni lind nga hetimi, jo e kundërta. Prandaj ishte përgjegjësia e Misionit të provonte dhe të merrte

një informacion të tillë. Ndërsa detyrimet e saj në atë drejtim ishin një nga mjetet jo për rezultat, nga të dhënat shihet se ai as nuk u përpoq të kërkonte dhe të merrte informacion përveç asaj që trashëgoi nga UNMIK-u.

71. Detyrimet e të drejtave të njeriut të misionit që rrjedhin nga nenet 2 dhe 3 të Konventës për të hetuar këtë lloj çështjesh duhet të përmbushen, pavarësisht nga cilësia e provave. Do të ishte absurde nëse një autoritet mund të hiqte veten nga detyrimet e tij hetimore për shkak të mungesës së informacionit para se të fillojë të hetojë. Marrja e informacionit është pika kryesore e një hetimi. Nëse, pas një përpjekje efektive dhe të arsyeshme për të hetuar në përpjesëtim me rëndësinë e të drejtave në fjalë, nuk mund të merret asnjë informacion ose i pamjaftueshëm, autoritetet nuk mund të mbajnë përgjegjësi për gjetjen e më shumë. Sidoqoftë, këtu nuk ndodh kështu. Misioni as nuk u përpoq as nuk filloi të hetojë. Prandaj nuk mund të përdorë mungesën e informacionit (adekuat ose të mjaftueshëm) si bazë për dështimin e tij për të filluar një hetim.
72. Arsyetimi i paraqitur në parashtrësat e ShM-së dëshmon se Misioni nuk e kuptonte faktin se për sa kohë që dosjet e lëndës të transferuara nga UNMIK-u mbeteshin në posedim të EULEX-it, Misionit iu morën ato raste, kështu që ishte kompetent dhe përgjegjës për të filluar apo vazhduar veprimtarinë hetimore, deri në momentin kur autoritetet e Kosovës u informuan zyrtarisht për ato raste dhe dosjet e transferuara ose derisa të kishte përmbushur të gjitha obligimet e veta në lidhje me atë rast.
73. Paneli nuk mund ta pranojë këtë si arsyetim për dështimin e Misionit për të vepruar. Së pari, siç e ka nënvizuar Misioni në mënyrë të përsëritur, ai e dinte që të dhënat e UNMIK-ut ishin jo të besueshme. Kjo duhet të kishte ngritur shqetësime në lidhje me cilësinë e punës dhe zellit të dhënë ndaj përgjegjësive të tij hetimore. Edhe nëse jo, përgjegjësitë e Misionit ndaj të drejtave të njeriut ishin të vetat. Ato nuk mund t'u delegohen palëve të treta, përfshirë UNMIK-un. Prandaj ishte përgjegjësia e Misionit të rishikonte ato regjistra (siç bëri) në mënyrë që të formonte mendimin e vet për rrjedhën e veprimit që do të ndërmerrej në lidhje me secilin rast individual. Mungesa e dukshme e një hetimi nga UNMIK-u nuk kishte asnjë ndikim ligjor në përgjegjësitë të Misionit.
74. Paneli gjithashtu vëren në këtë kontekst që Misioni ka deklaruar në lidhje me disa raste të zhdukjes me forcë se rrethanat e detyruan atë të jepte përparësi për kategori të caktuara të lëndëve dhe se nuk mund të pritej të hetonte të gjitha rastet e tilla. Si rezultat, dhe për të vlerësuar meritat e këtyre pretendimeve, në kontekstin e *Miomir Krivokapic kundër EULEX-it*, lënda nr. 2016-13, Vendimi dhe Gjetjet, 12 shkurt 2020, Paneli kërkoi nga Misioni të sigurojë informacion në lidhje me numrin e rasteve të zhdukjes me forcë 'që ishin hetuar dhe/ose ndjekur penalisht nga Misioni gjatë ekzistencës së tij. Pasi nuk arriti t'i përgjigjej kërkesës së Panelit për atë informacion, Misioni përsëri u kujtoi nga Paneli për kërkesën e tij për të marrë atë informacion. Shih *Miomir Krivokapic kundër EULEX-it*, lënda nr. 2016-13, Vendimi mbi Zbatimin e Rekomandimeve të Panelit, 12 shkurt 2021. Në kohën e këtij Vendimi, informacioni i kërkuar nuk është marrë ende. Paneli vëren në lidhje me këtë se nuk ka asnjë provë para tij që Misioni i trajtoi rastet e 'zhdukjes me forcë' me përparësi ose që rastet para Panelit të jenë të pazakonta që i shmangen vëmendjes së Misionit. Në vend të kësaj, do të duket se ato pasqyrojnë dështimin e Misionit për të trajtuar raste të tilla me përparësi dhe për të investuar kohë dhe burime të përshtatshme në përpjekjen për t'i zgjidhur ato.
75. Prandaj, një shpjegim i tillë nuk jep arsyetim për dështimin e Misionit për të hetuar këtë rast dhe për të mbajtur të informuar familjarët e të zhdukurve siç duhet.

Njoftim i të afërmeve të personit të zhdukur

76. Misioni nuk ka paraqitur ndonjë shpjegim të menjëhershëm për dështimin e tij për të informuar të afërmit e të zhdukurve në këtë rast për veprimet e tij ose vendimin për të mos hetuar këtë rast.
77. Në këtë kontekst, cilësia ose mjaftueshmëria e supozuar joadekuate e informacionit nuk kishte asnjë ndikim në obligimin e Misionit për të informuar të afërmit. Me ose pa një informacion të tillë, u kërkua të informohen të afërmit për personat e zhdukur për veprimet dhe përpjekjet e tyre. Ai dështoi ta bëjë këtë dhe nuk ka dhënë arsye të arsyeshme për atë dështim.
78. Bazuar në sa më sipër, Paneli konstaton se Misioni dështoi të përmbushë obligimin e tij sipas nenit 2 (pjesë procedurale) dhe nenit 3 të Konventës për të mbajtur të afërmit e ngushtë të Petar Popovic të informuar në mënyrë të përshtatshme për rrjedhën e veprimit të ndërmarrë për të hetuar zhdukjen.

Mandati i vazhduar ekzekutiv

79. Misioni ka përsëritur një parashtresë që ai e kishte bërë në rastet e mëparshme se ai është i gatshëm të ndihmojë nëse informacionet e reja në lidhje me të afërmin e ankuesit bëhen të disponueshme.
80. Paneli ka shprehur më parë parashtresën e tij në lidhje me parashtresat e tilla, në veçanti, pasi kjo mund t'i japë ankuesit përshtypjen se Misioni është ende i përfshirë në hetimin e kësaj lënde, ndërsa nuk është kështu. Një deklaratë e tillë është për më tepër në kundërshtim me qasjen e Misionit ndërsa insiston që ai mund të mos bëjë asgjë në ato raste për shkak të mungesës së mandatit ekzekutiv dhe respektimit të pavarësisë së autoriteteve të Kosovës. Për më tepër, siç është vërejtur tashmë, Misioni e di se pa një hetim, informacioni i tillë nuk ka gjasa të bëhet i disponueshëm. Prandaj është e nevojshme që Misioni të shtojë përmbajtje në fjalët e tij. Shih *Q.J. kundër EULEX-it*, 2016-23, Vendimi dhe Gjetjet, 11 dhjetor 2020, paragrafët. 60-64.

Përfundime dhe gjetje

81. Bazuar në sa më sipër, Paneli konstaton se Misioni ka shkelur të drejtat e ankuesit sipas nenit 2 (pjesë procedurale) dhe 3 të Konventës duke dështuar të hetojë zhdukjen e të afërmit të tij dhe duke dështuar t'ia sigurojë atij dhe të afërmeve të tjerë të ngushtë ndonjë informacion në lidhje me këtë rast. Duke marrë parasysh seriozitetin e të drejtave në fjalë, peshën e dështimit të Misionit dhe kohëzgjatjen e kohës në fjalë, shkelja duhet të konsiderohet si veçanërisht e rëndë. Shkelja është gjithashtu duke vazhduar.
82. Prandaj, shefi i Misionit ftohet të marrë hapa dhe masa që janë në përpjesëtim me këtë fakt.
83. Bazuar në ato gjetje, Paneli e konsideron të panevojshme të bëjë gjetje shtesë në lidhje me nenet 8 dhe 13 të Konventës. Sidoqoftë, është mjaft e dukshme që sjellja e Misionit ka pasur një efekt negativ në të drejtat e ankuesit siç mbrohen nga ato dispozita. Në vlerësimin e tij se cilat masa ose hapa duhet të ndërmerren për të korigjuar shkeljet e regjistruara në këtë vendim, shefi i Misionit ftohet të japë llogari për këtë fakt.
84. Në këtë kontekst, Paneli fton Misionin t'i kushtojë vëmendje të duhur domosdoshmërisë dhe efektivitetit të ngritjes në mënyrë të përsëritur të të njëjtave argumente dhe pika, të

cilat tashmë janë adresuar në rastet e mëparshme. Paneli fton Misionin t'i ankorojë parashtrirat e tij të ardhshme në një analizë të aktiviteteve të Misionit nga perspektiva e obligimeve të tij ndaj të drejtave të njeriut.

85. Paneli gjithashtu do të ftojë shefin e Misionit të marrë parasysh nevojën që Misioni të kryejë një rishikim transparent dhe efektiv të aktiviteteve dhe trashëgimisë së tij - në veçanti, nga këndvështrimi obligimeve të tij ndaj të drejtave të njeriut - në mënyrë që të mësohen nga përvoja e Misionit për përpjekje të tilla në të ardhmen.

PËR KËTO ARSYE, PANELI NJËZËRI

GJEN se ankesa është e pranueshme në përputhje me nenet 2 (pjesë procedurale), 3, 8 dhe 13 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut;

GJEN se Misioni i ka shkelur të drejtat e ankuesit të garantuara me nenin 2 (pjesë procedurale) dhe me nenin 3 të Konventës;

GJEN MË TUTJE SE shkeljet janë serioze dhe të vazhdueshme dhe se, për këtë arsye, ato kërkojnë miratimin e masave korrigjuese në përpjesëtim me to;

THIRR shefin e Misionit të zbatojë masa përmirësuese në përpjesëtim me peshën e shkeljeve të përfshira;

KONSTATON se nuk ka nevojë të bëjë gjetje mbi meritat në lidhje me nenet 8 dhe 13 të Konventës;

Fton SHEFIN E MISIONIT për të shqyrtuar interpretimin e dhënë aktualisht për natyrën dhe fushën e obligimeve të Misionit ndaj të drejtave të njeriut dhe për të marrë në konsideratë sa vijon:

1. Paneli fton shefin e Misionit të konsiderojë zyrtarisht pranimin e shkeljes së të drejtave të ankuesit nga Misioni dhe të ofrojë korrigjim adekuat për të.
2. Paneli më tej fton Misionin të hetojë, si pjesë e veprimtarisë së tij monitoruese, me prokurorin kompetent nëse çështja po hetohet dhe, nëse jo, pse është ashtu.
3. Paneli fton Misionin të marrë parasysh se cilat hapa konkretë dhe domethënës mund të ndërmarrë Misioni për të kontribuar në ecjen përpara të hetimit të rasteve të zhdukjeve me forcë/personave të zhdukur. Paneli është i gatshëm të vazhdojë të angazhohet me shefin e Misionit në përpjekjen për të gjetur zgjidhje për atë qëllim. Megjithatë Paneli dëshiron të theksojë se hapat e ndërmarrë deri më tani nga Misioni janë të jo të duhura nga pikëpamja e obligimeve të Misionit ndaj të drejtave të njeriut dhe të paafta për të kontribuar në mënyrë kuptimplote në zgjidhjen e atyre rasteve. Është koha e duhur që Misioni të bëjë më shumë.
4. Paneli më tej fton Misionin të hetojë, si pjesë e veprimtarisë së tij monitoruese, me prokurorin kompetent nëse çështja po hetohet dhe, nëse jo, pse është kjo, dhe të raportojë për të njëjtën gjë tek autoritetet kompetente në Bruksel.

5. Paneli fton Misionin të marrë parasysh se cilat hapa konkretë dhe domethënës mund të ndërmarrë Misioni për të kontribuar në ecjen përpara të hetimit të rasteve të zhdukjeve me forcë / personave të zhdukur.
6. Paneli fton shefin e Misionit të shqyrtojë me kujdes se cilat mjete juridike adekuate dhe kuptimplota janë në dispozicion të Misionit në një rast siç është rasti i tanishëm ku Misioni është gjetur të ketë shkelur të drejtat e një të afërmi të një personi të zhdukur dhe të informojë Panelin për konkluzionet e tij.
7. Paneli fton Misionin të shpërndajë këtë vendim tek:
  - i. Personeli përkatës brenda Misionit;
  - ii. Zyrtarët përkatës të Bashkimit Evropian që kanë përgjegjësi për Kosovën, rajonin e Ballkanit, misioneve për Politika të Përbashkëta të Sigurisë dhe Mbrojtjes, çështjet e sundimit të ligjit ose çështjet e të drejtave të njeriut; dhe

Fton Misionin t'i raportojë Panelit në lidhje me zbatimin e rekomandimeve të mësipërme sa më shpejt që është e mundur dhe jo më vonë se 30 nëntori 2021.

Për Panelin,

Anna AUTIO
Kryesuese

Petko PETKOV
Anëtar